Examenul de bacalaureat național 2016
Proba E. c)
Istorie

Varianta 8

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

СУБЈЕКАТ I (30 бодова)

Прочитајте, пажљиво, ниженаведене изворе:

А. „Захтеви Ад-Хок скупштина су делимично остварени. Турска, Аустрија и Енглеска биле су против стварања румунске државе: Истамбул и Лондон, заинтересоване за очување Османлијског царства, сматрали су да то је корак ка независности Молдаваца и Влаха, а Беч се плашио реакције Румуна из Аустријског царства. Париска конференција (1858) одлучила је да Принципати (Principatele) остану засебне политичке јединице, свака са својим владаром и са својом скупштином, али да се називају Уједињени Принципати Молдавије и Влашке (Principatele Unite ale Moldovei şi Ţării Româneşti), једине заједничке институције су Врховни суд и Централна Комисија, са седиштем у Фокшању (Focşani), за усвајање заједничких закона.

Опозицији великих европских сила, Румуни су одговорили веома вештим политичким поступком. Уколико Париска Конвенција није јасно забранила избор исте особе за владара у оба Принципата, присталице уједињења су изабрале пуковника Александра Јоан Кузу (Alexandru Ioan Cuza) за владара Молдавије (5. јануара 1859), а затим и Влашке (24. јануара 1859). Двојни избор Кузе има двоструко значење: као прво, представља као што Н. Јорга (N. Iorga) тврди «систем свршеног чина, елеменат оригиналности, који су Румуни измислили» а као друго, представља темељ румунске модерне државе.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

В. „Двојни избор Кузе имао је различити одјек у редовима гарантних сила, јер је проузроковао иста спорна питања која су отежала и израду Париске Конвенције (1858). У Бечу, поступци скупштина Молдавије и Влашке виђени су као револуционарни, јер аустријске власти и даље су сматрале да било која врста уједињења представља препреку политичке и економске ингеренције код Доњег Дунава (Dunărea de Jos), и као подстрек румунским акцијама из Трансилваније и Буковине(Transilvania şi Bucovina). Оне су предвиђале чак и војну интервенцију. Француска, са друге стране, је и даље подржавала уједињење. Циљ Наполеона III је да прошири француски утицај у држави романске културе, утицај који би спречио продор Русије до Средоземног мора и усмеравање интереса Аустрије у другом правцу. Русија је подржавала уједињење као средство за слабљење Аустрије и Пруске, али нарочито, као могућност ојачања односа са Француском. Сардинија и Пруска биле су расположене да одобре уједињење само да би промовисале сопствене интересе у Италији, односно Немачкој. Велика Британија је осцилирала.[...] Све силе су одлучиле да се окупе у Паризу, да би распарављале о реакцији према румунским свршеним чином.”

(K. Hitchins, *Românii 1774-1866*)

Полазећи од ових извора, одговорите на следеће захтеве:

1. Напомените једну гарантну силу наведену у извору **В**. **2 бода**
2. Наведите, из извора **А**, једну информцију која се односи на Конференцију из Париза. **2 бода**
3. Напомените два Румунска Принципата на које се односи извор **А**, односно извор **В**. **6 бодова**
4. Напишите, на испитни папир, слово које одговара извору који тврди да поступци присталица уједињења су довели до стварања румунске модерне државе. **3 бода**
5. Напишите једну везу узрок-последица између две информације из извора **В**, назначивши улогу сваке понаособ (*узрок*, односно *последица*) **7 бодова**
6. Представите по један поступак унутрашње политике, односно на међународној сцени у другој половини XIX-ог века за развој румунске модерне државе. **6 бодова**
7. Наведите једну константу у одвијању историјских догађаја у којима учествује Румунија почетком XX-ог века, у оквиру међународних односа . **4 бода**

СУБЈЕКАТ II **(30 бодова)**

Прочитајте, пажљиво, ниженаведени извор:

„Марамуреш (Maramureșul) је румунска област на северу Трансилваније (Transilvaniei), суседно од Молдавије (Moldova), ускоро интегрисана у Угарску краљевину, организована […] у облику војводства. Овдашње румунске институције и даље постоје. Скупштина свих кнезова земље- румунски локални феудалци- састаје се редовно, да би решила текуће проблеме и да би изабрала војводу. […]

Мађарски утицај источно од Карпата (Carpați) је у опасности, због незадовољства и побуњења Румуна и због притиска од стране Пољске. Онда, угарски краљ, изабрао је из редова марамурешанских војвода […] локалног племићког кнеза званог Драгош (Dragoș), којег је послао у Молдавији[…] да би привукао мештане и да би руководио ону земљу у име угарског краља. Драгош, исте народности као и становништво, био је прихваћен као војвода у једној области из Молдавије. […] . Ипак, тамошњи Румуни, су незадовољни мађарском доминацијом […]. То је искористио један други Румун из Марамуреша, Богдан (Bogdan). Он је био војвода, другим речима, вођа Марамуреша, али је био члан групације коју је незадовољавала мађарска доминација. Богдан се побунио у Марамурешу, где је издржао две деценије (1342-1362), а затим, са четама од сто до двеста верних кнезова, прешао је планине ка Молдавији. Он је, овде, […] протерао Драгошове наследнике и рођаке и прокламовао је Молдавију као независну од Угарске. Тако је настала друга самостална румунска држава. […]. Угарски краљ, син онога што га је Басараб (Basarab) поразио код Посаде (Posada), послао је 1365. године војску против Богдана, али Румун је победио, и консолидовао је међународни статус земље. Богдан је признат за «великог војводу» и од стране осталих локалних великана, а један од његових наследника, Роман I (Roman I), после 1390.године, добио је титулу «велики једини господар» Молдавије «од планина до мора».”

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

Полазећи од овог извора, одговорите на следеће захтеве:

1. Напомените кнеза „племићке титуле” наведеног у датом извору. **2 бода**
2. Утврдите век на који се односи дати извор. **2 бода**
3. Наведите два историјска простора на које се односи дати извор. **6 бодова**
4. Наведите, из датог извора, две информације о институцији румунских феудалаца. **6 бодова**
5. Формулишите, на основу датог извора, једно мишљење о Богдановим поступцима, подржавајући га са две информације из датог извора. **10 бодова**
6. Аргументујте, путем историјског догађаја, тврдњу да румуни се укључују дипломатским поступцима у међународне односе XV-ог века. (Бодује се представљање историјског догађаја и употреба појмова који изражавају узрочност и закључак.) **4 бода**

СУБЈЕКАТ III **(30 бодова)**

Израдите, на приближно две странице, есеј о еволуцији послератне Румуније (România), имајући у виду:

- Напомену два узрока усвајања Устава из 1948;
- Напомену устава из доба стаљинизма усвојеног у Румунији, у другој половини XX-ог века и напомену два обележја устава;
- Представљање једног обележја устава из периода националног комунизма;
- Формулисање мишљења које се односи на еволуцију Румуније крајем XX-ог века и подржати га са једном историјском чињеницом.

Напомена! Бодује се употреба **адекватног историјског речника**, **структура** есеја, представљање **везе узрок-последица**, сачињавање **историјског аргумента** (представљање релевантне историјске чињенице и употреба појмова који представљају узрочност и закључак), поштовање **хронолошког/логичног редоследа** историјских чињеница и **уклапање** есеја у оквиру захтеваног простора.